

אחפש את ספיד החינוך!?

עלון חינוכי שבועי ע"י ארגון שבילים

מאמר 27

המנין - פרק ב

אהבת ה' אפרואיו

נקודות למחשבה

בשבילי חינוך הנוער בדורנו

נכתב בסייעתא דשמיא ע"י

הרב אלחנן קרביץ

ארגון שבילים – כל אחד והשביל שלו

מחבר החוברות רבי המכר - מה את מחפשת??? / מה אתה מחפשת???

להצטרפות לרשימת התפוצה

שאלות, הארות ותגובות shvilim@okmail.co.il

שבילי

כל אחד והשביל שלו

יום שלישי כד טבת – פרשת וארא – תשע"ט

המנין – פרק ב אהבת ה' לפרואיו

כלל זה נקוט בידינו, אדם רעב מחפש לאכול, אך אדם שבע אינו מחפש לאכול. אדם שאינו חש בטוב, שיש לו כאבים, לוקח אקמול, אופטלגין, לשכך את כאביו, אבל אדם בריא לא לוקח תרופה. כך בדיוק עלינו לדעת, שכאשר ילדינו יהיו שבעים בנפשם, בריאים ברוחם, וזה על ידי שנאכיל אותם עוד ועוד בגאוות יהדותם, בנכבדותם, בידיעה על אהבת ה' אותם, לא יהיה להם צורך לחפש ולבקש את כל התצרוכת הרחובית, שהרי כל אלה הם בסך הכל משככי כאבים. הרי היהודים שלצערנו לא זכו להיות שומרי תורה ומצוות, או אותם שומרי מצוות למחצה, יש להם איזה חסרון וחולי פנימי, כאב רגשי, וכיון שהם לא רוצים או לא יודעים להעצים את עצמם ביהדותם, ממילא אין להם במה לרומם את רוחם, ולכן הם בורחים, או אל מוצרי הטכנולוגיה המתקדמים, או אל מוצרי אופנה המתחדשים, או אל האינטרנט ושאר התמכרויות ומרעין בישין, הצד השווה שהם מחפשים להשקיע לפחות לזמן קצר את הכאב הפנימי [אפשר לעיין בנושא זה בספר 'בנתיבות האמונה' של הגאון רבי צבי מרקוביץ זצ"ל, פרק יז – צמאון האדם וחוסר מנוחת נפשו, מקורם ודרך סיפוקם].

אבל אנחנו, שומרי התורה והמצוות, בני מלכים, בריאים, גדושים בשמחה על היותנו עבדי ה', יודעים שהקדוש ברוך הוא אוהב אותנו, וממילא איננו צריכים את כל זה, זה בכלל לא מדבר אלינו. וכאשר נצליח להעביר מסרים אלו לילדנו, אף הם לא יצטרכו לריגושים רגעיים, ובעיקר - לא יסתנוורו כאשר יראו את אותם שכרגע תחת השפעת משכך הכאבים נראים רגועים ושמחים, או את אותם שמפזזים ומכרכרים מתוך יינם ושכרותם, שכן כולנו יודעים שלאחר זמן המשכך פג והכאב [והדאון] חוזר...

השבוע אנו רוצים להתמקד במסר ברור ונוסף אותו עלינו להנחיל לילדנו. והוא, הקדוש ברוך הוא אוהב **כל אחד** ו**בכל מצב** שהוא. אפילו כאשר הוא נפל, נכשל – הקב"ה אוהבו... כולנו יודעים, שכאשר נערה/ה נכשל באיזה דבר לא טוב, הוא מרגיש רע עם עצמו, ויש שנגררים להאשים את עצמם יתר על המידה, ויש שלוקחים זאת רחוק מאוד – ומחליטים שהקדוש ברוך הוא כבר לא אוהב אותם, וחושבים לעצמם שלא יעזור להם כלום, הם כבר מחוקים אצלו... לשם כך עלינו להחדיר לילדים מגיל קטן, הקב"ה אוהב אותך בכל מצב... בדיוק כמו שאבא ואמא [אמורים להיות] אוהבים אותך בכל מצב... טעית, נכשלת, תבקש סליחה – וזהו, חזרת בתשובה. נגמר. עכשיו אתה אוהב... [כמו שהורחב במאמר 12 'חינוך לשמחה בעשיית תשובה'. וכן יש לעיין בנושא זה בחוברת לנשים **מה את מחפשת???** פרק טו – גם החפץ חיים נכשל בלשונו. ובחוברת לגברים **מה אתה מחפש???** פרק יב – גם האנשים הגדולים נפלו, ולהעביר מסרים אלו לנערים המתבגרים שבבית].

כלל ישראל הם אהוביו של הקדוש ברוך הוא. במשנה (פרקי אבות פ"ג מי"ד) נאמר 'חביב אדם שנברא בצלם... חביבין ישראל שנקראו בניו למקום... שנאמר בניו אתם לה' אלוקיכם'. ובגמרא קידושין (לו ע"א) מובאת ברייתא, בה התבאר שמה שנאמר בפסוק (דברים יד א) 'בנים

אתם לה' אלוקיכם', בזמן שאתם נוהגים מנהג בנים, אתם קרויים בנים, אין אתם נוהגים מנהג בנים, אין אתם קרויים בנים, דברי רבי יהודה. רבי מאיר אומר, בין כך ובין כך אתם קרויים בנים, שנאמר (ירמיה ד כב) 'בנים סכלים המה'. ואומר (דברים לב כ) 'בנים לא אמון במ'. וכתב הבן איש חי (בן יהודה קידושין לו. ד"ה רבי מאיר) בשם הרשב"א (שו"ת ח"א סי' קצד וסי' רמב), שאף שבכל מקום שנחלקו רבי מאיר ורבי יהודה הלכה כרבי יהודה, בזה הלכה כרבי מאיר, כיון שמשמעות הפסוקים הם כדבריו שבני ישראל נקראים בנים אף בשעה שאינם עושים רצונו של מקום. [והביא שם לבאר על פי זה מה שכתב רבי חיים ויטאל, שרבי מאיר נקבר 'מעומד'. וביאר, מפני שמחמת שיטתו שנקראים בנים אף בשעה שאינם עושים רצונו של מקום, נתן הוא עמידה לישראל בעולם].

בני ישראל אינם נקראים רק בנים, אלא בתורה (שמות ד כב, כג) כתוב שנקראים בתואר 'בני בכורי ישראל', וכתב המהר"ל (נצח ישראל פי"א), כשם שבמשפחה יש רק בן בכור אחד, כך הקדוש ברוך הוא קרוב לכל אחד ואחד כבנו בכורו, ממש כבן יחיד... וזה אפילו כאשר הוא אינו מתנהג כבן.

ידועים דברי רבי ישראל מסלנט זצ"ל (מאמר עץ פרי) על ראש ישיבה צדיק וגאון ולו בן שסר מן הדרך הטובה, ולעומת זאת יש לו תלמיד הגון, מצוין ממש. ואותו גאון מקדיש את כל זמנו ומסירותו לתלמידו, ואילו עם בנו אין לו כל קשר, בנו רק מצער אותו ושובר את לבו. אולם, אם תפרוץ שריפה באמצע השינה, יתעורר אותו ראש ישיבה וירוץ להציל את בנו ולא את תלמידו! כי האהבה הפנימית לבן היא הרבה יותר עמוקה.

הגאון רבי שמשון פינקוס זצ"ל (בספרו גלות ונחמה) כותב, בלעם הרשע ניסה לומר לקב"ה את חטאי עם ישראל ובכך לגרום לו להענישם, הזכיר לו את חטא העגל וכיוצא בזה. אבל הקדוש ברוך הוא כביכול השיב לו: 'שוטה! אתה מנסה להציג את חטאיהם של בני?! הרי זה כמו שמציגים בפני אב את מעשיו הרעים של בנו, וכי בשל כך תיפסק האהבה הטבעית של אב לבנו?!' האהבה של הקב"ה לעם ישראל היא עמוקה מכל עומק. דווקא שם – בנקודה העמוקה ביותר, שם נמצאת האהבה! משם היא נובעת!

במדרש נאמר (שמות רבה פט"ו כ"ז) 'אמר הקב"ה לפרעה הרשע, אי אתה יודע כמה חיבתני את הבכורות... אתה שלחת ידך בבכורי, דין הוא שתלקה'. וכתב על כך הגאון רבי אייזיק שר זצ"ל (ראש ישיבת סלבודקה, לקט שיחות מוסר ח"ג עמו' ר) בואו ונחשוב, מתי נאמר ביטוי חיבה זה של בני בכורי כלפי ישראל, דוקא בגלות מצרים, במעמקי תומאתם, לפני יציאתם, כשהגלות הגיעה לשיאה ומבית ומחוץ שם השם מחולל, במצב כזה לא קל לראות את האהבה של 'בני בכורי', דוקא אז לימדם הקב"ה יסוד זה באמונה...

זהו בדיוק ימי השובבי"ם, דוקא בתוך גלות מצרים, דוקא בתוך מ"ט שערי טומאה, הקב"ה אהב אותנו כבנים, כבנים יחידים, ודאג לכל צרכנו, ולקח אותנו להיות לו לעם, להיות לו נזר לבריא... זהו שאנו אומרים בכל בוקר בתפילה, 'אהבת עולם אהבתנו ה' אלוקינו, חמלה גדולה ויתירה חמלת עלינו... ובנו בחרת מכל עם ולשון, וקרבתנו לשמך הגדול סלה באמת... הבוחר בעמו ישראל באהבה'. וכבר כתב הזוהר (ח"ב, דף ה ע"ב, מתורגם): אילו היו יודעים בני אדם את האהבה שאוהב הקדוש ברוך הוא לישראל, היו שואגים ככפירים לרדוף אחריו.

החפץ חיים (שמירת הלשון, שער התבונה פ"ו) כותב על כך משל נפלא: ראובן היתה לו שנה על שמעון. ובא יהודה אל ראובן וסיפר לו, שהוא ראה את שמעון נכנס לאחד מגדולי הדור, המפורסם לגאון וצדיק וחכם שאין כמותו, והוא קם לכבודו, וכיבד אותו עד מאוד... ואז ראובן השתומם ואמר: הכנסת ספק בליבי, אפשר שטעיתי וכו'... לאחר כמה ימים בא עוד פעם יהודה אל ראובן וסיפר לו, שהוא ראה דבר פלא גדול יותר, ראיתי שהוא נכנס לאחד מחכמי הדור הקודם, ואף הוא כיבדו במאוד מאוד... ואחר כך הוסיף, שאף אצל התנאים כיבדוהו, פארוהו, שבחוהו, ואף אליהו הנביא סיפר לאותם תנאים איך שהיה למעלה בשמים ושמע מפי הקב"ה שהוא אוהב את שמעון... כששמע זאת ראובן, נרתע ונפל לאחוריו ואמר: אוי לי, במה שחשבתי מתחילה, שאני הצדיק והוא הרשע, כי לפי מה שאני רואה עתה, לא כן הדבר, כי הקב"ה שהוא שורש הכל ויודע מה שנעשה בחושך ובגלוי, אשר תמים פעלו – כשהוא אוהב לאדם – בודאי אין אוהבו על לא דבר...

הנמשל: הוא שאמר הכתוב 'לא תיקום ולא תיטור את בני עמך ואהבת לרעך כמוך', ושמא תאמר: באיזה אופן אוכל לפעול בעצמי שלא יהיה לי שום תרעומות עליו ואף לאהוב אותו? לזה בא הכתוב כמתרץ אני ה', אני ה' אהבתיו, כמו שכתוב (מלאכי א ב) 'אהבתי אתכם אמר ה'.

ובאמת הדבר פשוט כי האדם מצד שהוא מסתכל רק למטה בחברו, שהוא מלובש בחומר גשמי, אין נחשב בעיניו כל כך, ובפרט אם באיזה דבר הוא נגדו, הוא מבטל אותו ברעיונותיו. לא כן הקדוש ברוך הוא, שהוא יודע בעצם את שורש קדושת נשמת ישראל שהוא גדול ונורא עד מאוד, כמו שכתוב בזוהר הק' בכמה מקומות ששורש קדושת נשמת ישראל הוא למעלה במקום נורא עד מאוד, לכן חשיבותם ואהבתם אצלו הוא גם כן למאוד. עכ"ד.

הערוך לנר (בספרו מנחת עני על התורה פרשת בראשית) כותב, משל לאדם ששכר עבד לעבוד אצלו והתנה לתת לו שכר גבוה, אלא שהבעל הבית בעצמו מרחם על העבד שלא תהיה עבודתו קשה, ולכן עוזר לו במלאכתו ואינו מנכה לו משום כך משכרו, – וכי יש רחמים גדול מזה. – כך בדיוק הקב"ה אוהב אותנו, 'יצרו של אדם מתגבר עליו בכל יום ואילמלא הקב"ה עזרו אינו יכול לו... וזה ביאור הגמרא (ראש השנה יז:) 'ויעבור ה' על פניו ויקרא ה' ה', ומבארת הגמרא מדוע נאמר בפסוק פעמים שם השם. אני הוא קודם שיחטא האדם ואני הוא אחר שיחטא האדם ועושה תשובה. ופירושו, אני ה' קודם שיחטא האדם שארחם עליו להקל מעליו משא כיבוש היצר הרע, ואני ה' אחר שחטא וישוב לסלוח לעוונו ברחמים...

להלכה למעשה נפסק, שכל יהודי ויהודי חשוב יותר מבית המקדש, ארון הברית, שני לוחות הברית. שכן אם ישנה חלילה שריפה בשבת קודש, אסור להציל את ספרי תורה על ידי חילול שבת, אבל אם יש בתוך הבית יהודי שיכור, פחות שבפחותים, אדם שנפל ונכשל בחטאים, הדין הוא שכל אחד ואחד מחויב לחלל עליו את השבת להצילו [ואפילו שהוא יחיה רק עוד דקה אחת]. נו, היבוא אדם נחשל ויחשוב כי אינו אוהב אצל הבורא, אצל אביו? יבין מכאן כל אחד את קדושת גופו ונשמתו ויראה לשמור עליו מכל משמר..

רופא בבית החולים, אפילו אם הוא מלא רגש ומסור לחולים בכל נפשו ומאודו, כשהוא חוזר לביתו בתום יום עבודתו, עייף ומותש, הוא מניח את ראשו על הכרית ונרדם... אחרי שעות העבודה אין לו קשר לחולים, לא הבן שלו שוכב שם בבית החולים. אך, אצל בורא העולם, הקדוש ברוך הוא, אבינו, מלכנו, נאמר במגילת אסתר (אסתר ו א) 'בלילה ההוא נדדה שנת המלך', ואמרו חז"ל (מגילה טו ב) נדדה שנת מלכו של עולם. כלומר, הקדוש ברוך הוא אינו מסוגל לישון, כי הבן יחיד שלו נמצא במצב מסוכן!

זהו גם מה שכותב רבי צדוק הכהן מלובלין (רסיסי לילה אות נה) 'גם כי אלך בגיא צלמות לא אירע רע, כי אתה עמדי', היינו אחר שאירע מה שאירע אל יתייאש מן הרחמים, ואל יפריד עצמו מהשם יתברך כמו שאמרו בשבת (לא ב) על הפסוק (קהלת ז ז) 'אל תרשע הרבה' מי שאכל שום יחזור ויאכל שום, שלא יחשוב שכבר נפרד מהשם יתברך חס ושלום ולהיות ככל הגויים, רק באמת לעולם אתה עמדי. אבל, חלילה לילך מפני כן בגיא צלמות חס ושלום, דאדרבה כיון שאתה עמדי הרי זה כמכניס חס ושלום מלך מלכי המלכים עמו למקום הטינופת.

אך כאן כהורים עלינו להיזהר, היצר הרע משתדל בכל כוחו לגרום לנערים/ות שידמו בעיניהם כאילו הם מרוחקים מהקדוש ברוך הוא. אך לצערנו, פעמים רבות אנו ההורים גורמים תחושה זו לבננו. לפעמים אפשר לשמוע הורה שעצב על תוצאות בניו, מאוכזב מהציפיות שלא התממשו, ומשום כך נפלט מפיו כמה בנו רחוק מהקדוש ברוך הוא, כמה שאלוקים כבר לא אוהב אותו, בפרט אחר איזה כשלון או מעשה חטא... חס וחלילה, עלינו ההורים לחזור בפניהם ולשנן להם כמה שהם אהובים בכל מצב ובכל שעה, ומותר לטעות, מותר ליפול – אלא שצריך לקום, להתחזק, לחזור בתשובה – ולהמשיך הלאה...

עלינו לזכור לעצמנו, ולהזכיר לילדנו, גם כאשר בגדי המלך התלכלכו, הוא נשאר מלך, מכניסים את הבגדים למכונת הכביסה, ויוצאים חדשים, נקיים... בן של מלך, גם כאשר הוא נפל, נכשל, הוא נשאר בן מלך. אי אפשר לנתק אותו מאביו, מהמלכות...

יהלום, גם כאשר הוא נמצא במעמקי האדמה, מלוכלך, מכוסה ברפש וטיט, הוא נשאר יהלום, אמנם הוא צריך לעבור שיוף, ליטוש, הברקה, אבל הוא יהלום... יהלום שעוד יאיר, יזרח...

יהודי, גם כאשר הוא נפל, הוא נשאר יהודי, אהוב ורצוי... אמנם הוא צריך להתחרט על הנפילה, על הכשלון, להציב לעצמו גדרים וסייגים בכדי לא ליפול שוב פעם באותו מטמון, אבל הוא יהודי, אהוב, רצוי....

אם הילדים שלנו ישמעו זאת עוד ועוד, ויפנימו שהם אהובים גם בשעת הנפילה, גם לאחר כשלון נורא, גם לאחר שהם סטו מהשביל, יהיה להם את הכוח לחזור אל השביל, להתאמץ לתקן ולחזור אל התלם... שכן מי שיודע שהוא אהוב, מנסה להוכיח את אהבתו, ולעשות נחת לאוהביו... מי שיודע שהוא אהוב, יש לו מהיכן לשאוב כוח בכדי להתרומם שוב פעם, יש לו מהיכן לשאוב עידוד ותמיכה לחזור אל הדרך, אל השביל, שביל הזהב....

אלא, שכאן עלינו לשים דגש על הזהירות הנצרכת דוקא בנושא מרומם זה, וכפי שעורר אותי איש החינוך ידידי הרב יחיאל פליסקין שליט"א [מחבר הספר שתולים בבית השם], שיש הורים החוששים, שאם נרבה לשדר לילדים בכל עת כי הקדוש ברוך הוא אוהב אותם אותו דבר גם אם הם חוטאים, עלול הדבר חלילה להחליש אותם מבחינה רוחנית, לעצור בקירבם את השאיפה לגדולות, את העשייה הברוכה בתורה ועבודת השם.

לכן, עלינו להסביר לילדים, שהקדוש ברוך הוא אוהב כל יהודי, אך בודאי שהקדוש ברוך הוא אוהב **יותר** את הצדיקים, כנאמר 'ה' אוהב צדיקים'. ומי ירצה לוותר על ריבוי אהבת ה' כלפיו ולהסתפק במועט [נכמו שהובא לעיל דברי רבי צדוק, שאדרבה, בכלל שהקדוש ברוך הוא אתך בכל מצב, תיזהר לא להמשיך להיות באותו מצב, כי ה' אתך...]

וכן מבואר במדרש (במדבר ב, טו), מה אם בשעה שהיה כועס עליהם כך היה מחבבן, בשעה שהוא אוהבן על אחת כמה וכמה. הרי מבואר שבשעה שאינו כועס עליהן, הוא מחבבן יותר.

וכן בספרי (פרשת האזינו) על הפסוק מכעס בניו ובנותיו, **רבי מאיר** אומר מכעס בניו ובנותיו הרי דברים קל וחומר, ומה בזמן שמכעיסים קרויים בנים אילו לא היו מכעיסים על אחת כמה וכמה. הרי לנו שאפילו רבי מאיר עצמו שסובר שגם בזמן שמכעיסים קרואים בנים, מכל מקום גם הוא מודה שאם לא מכעיסים, ייקראו עוד יותר בנים...

בהצלחה!!!

ספיל ציבורי

מתאבלות הקוראים - כל אחד והספיל life

התרגשתי מקריאת המאמר המיוחד!
אכן טוב שהשכל גבר על הרגש... כך הרווחנו מאמר נוסף בנושא חשוב זה.
הדברים חיזקו וחיידדו לי מאד את הצורך להעצים אצל הילדים את היותנו בני
מלכים, ולהעביר את המסר והעוצמה של 'נזר הבריאה' לילדים, בצורה בהירה וישירה.
תזכו למצוות!
אשריכם שזכיתם להיות ממזכי הרבים!

=====

אני מאוד נהנה מהמאמרים, פשוט מדהים. היכולת כתיבה שלכם והורדה לפרטים.

=====

לכבוד הרב קרביץ
בעקבות הכתבות הנפלאות אני מרגישה את ההשפעה עלי, ורואה שינויים מבורכים בכל
מיני תחומים. באותו ענין, גם אם זה בא לידי ביטוי בדברים חיצוניים, זה משפיע על הנפש,
לדוגמא שולחן שבת מלכותי, פמוטים בוהקים, יש ענין "זה...ואנוהו". בכלל אני חושבת שכל
דבר שמוסיף שמחה בעבודת ה' סימן שהאדם בדרך הנכונה.
הרבה הצלחה וסיעתא דשמיא.

=====

לכותב המאמרים
קראתי את המאמרים האחרונים בענין נזר הבריאה, אין בפי מילים לתאר את ערך הדברים
הכתובים שם, בפרט המשל עם האפרוח של הנשר והסיום של המאמר, הקראתי את
המאמר בארוחת הערב בבית, ואחר כך עוד פעם לילדים לפני השינה, והרגשתי שלכולם זה
מקרין מלכות.
ממש רואים שסייעתא דשמיא מלווה אתכם, ומכוונים אתכם במילים הנכונות הראויות
להישמע. ובטוח לי שדברים היוצאים מן הלב נכנסים אל הלב. אשריכם שזכיתם, יהי רצון
שתזכו לשפע תמידי של סייעתא דשמיא להשפיע על עם ישראל רצון להמליך את הקב"ה
ולקרב את הגאולה השלימה. אמן!

=====

**בהזדמנות זו נודה לכל הקוראים היקרים
הטורחים לכתוב את תגובותיהם למאמרים**